

21. juuli 2022

Lahend 5797/17 - ebainimlik kohtlemine ja õigus eraelu austamisele

Darboe ja Camara vs. Itaalia

Artiklid 3, 8-1 ja 13

Asjaolud

Kaebaja (Darboe) on Guinea kodanik, kes saabus 29. juunil 2016 laevaga Sitsiiliasse. Kaebaja teatas saabudes väidetavalt, et ta on alaealine ning soovib taotleda rahvusvahelist kaitset. Esialgul ta majutati keskusesse, mis oli mõeldud saatjata alaealistele välismaalastele. Kolm kuud hiljem viidi ta üle Conas asuvasse täiskasvanute vastuvõtukeskusesse, kus anti talle ka tervisekaart, kus oli tema sünnikuupäevaks märgitud 22. veebruar 1999. Kuu aega pärast üleviimist teostati kaebajale vanuse määramiseks tervisekontroll, kus tehti tema vasakust randmest röntgenuuring Greulich'i ja Pyle meetodil, millest järeldati, et ta on kaheksateistkümnepäevane mees. Kaebaja väidab, et talt ei küsitud selle uuringu läbiviimiseks nõusolekut ning talle ei antud koopiat tervisekontrolli tulemustest.

Pärast advokaatide poolt nõu saamist esitas kaebaja siseriiklikule kohtule taotluse, et talle määrataks eeskostja ja siseriiklikult tunnustataks tema kui alaealise varjupaigataotleja õigusi. Kaebaja taotluse tulemuste kohta teave aga puudub. Reegli nr 39 kohaselt viidi kaebaja alaealiste keskusesse. Tema viibimine täiskasvanute keskuskes kestis rohkem kui neli kuud.

EIK-sse pöördudes tugineb kaebaja artiklitele 3 ja 8 ning leiab, et Itaalia ametivõimud ebaõnnestusid tema kui saatjata alaealise varjupaigataotleja õiguste tunnustamisega ning ta majutati täiskasvanute vastuvõtukeskusesse, kus ta ei saanud eakohast abi ja et seal olid halvad tingimused (ülerahvastatud). Lisaks tugineb ta artiklile 13 ja leiab, et tema vanuse määramisel rikuti siseriiklikku ja rahvusvahelist õigust ning ta väidab ka, et tal polnud oma õiguste kaitseks tõhusaid õiguskaitsevahendeid.

EIK seisukohad

Artikli 8 vastuvõetavuse otsustamise osas leidis EIK, et isiku vanus on isiku tuvastamise vahend ning alaealise isiku vanuse määramise korra juures tuleb tagada kõik isiku alaealisusest tulenevad õigused, sealhulgas menetluslikud tagatised. EIK rõhutas vanuse hindamise protseduuride tähtsust rände kontekstis. Laste õigusi kaitsvate siseriiklike, Euroopa ja teiste rahvusvaheliste õigusaktide kohaldatavus algab lapsena tuvastamise hetkest. Seega on alaealise isiku tuvastamine esimene samm tema õiguste tunnustamisel ja kõigi vajalike hoolsusmeetmete kehtestamisel. Tõepoolest, kui alaealine tuvastati ekslikult täiskasvanuna, võidakse võtta kasutusele tõsiseid meetmeid, mis rikuvad tema õigusi. EIK leidis, et käesolevat asja on asjakohane käsitleda liikmesriigile artiklist 8 tuleneva positiivse kohustuse vaatenurgast. Sellega seoses märkis EIK, et EIK ülesanne ei ole spekuleerida selle üle, kas kaebaja oli Itaaliasse saabumise ajal alaealine või kas ta oli esitanud oma vanust tõendava dokumendi. Kaebaja oli teatanud ametivõimudele mingil hetkel pärast Itaaliasse saabumist, et ta on alaealine ning miski ei viidanud sellele, et tema väited, et ta on alaealine, oleksid olnud alusetud või ebamõistlikud. EIK hinnangul oli küsimus pigem selles, kas ametiasutused olid taganud kaebajale rahvusvahelist kaitset taotleva saatjata alaealise menetlusõigused.

EIK tunnustas tõsiasja, et Euroopa Liidu ja rahvusvahelises õiguses on toimunud peale juhtumi toimumist arenguid, mis peaksid tagama tervikliku ja multidistsiplinaarse vanuse hindamise menetluse.

---

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

EIK leidis, et Itaalia ametiasutused ebaõnnestusid alaealisuse eelduse põhimõtte kohaldamisel. EIK leidis, et kaebajale ei tagatud minimaalseid menetlustagatise ning tema paigutamine täiskasvanute vastuvõtukeskusesse kauemaks kui neljaks kuuks mõjutas tema õigust isiklikule arengule ning teistega suhete loomisele ja arendamisele. EIK hinnangul oleks saanud seda vältida, kui kaebaja oleks paigutatud spetsialiseeritud keskusse või kasuvanemate juurde. Sellest tulenevalt tuvastas EIK artikkel 8 rikkumise.

Seoses artikliga 3 märkis EIK, et kaebaja saabumisel oli täiskasvanute vastuvõtukeskus ülerahvastatud, töötajate arv oli ebapiisav ja arstiabi oli raskendatud. Vaatamata sellele, et kaebaja väitis, et ta on alaealine, oli kaebaja majutatud sinna täiskasvanute vastuvõtukeskusesse. Seal viibides oli tema suhtes artikli 8 vastaselt läbi viidud vanuse määramise menetlus ja teda peeti siis täiskasvanuks ja teda hoiti seal üle nelja kuu. EIK võttis arvesse asjaolu, et kõnealune vastuvõtukeskus oli ümber ehitatud endisest sõjaväerajatisest, et saaks tegeleda massilise rände nähtusega. Itaaliasse saabunud saatjata alaealiste arv oli juhtumi asjaolude toimumise perioodil järsult kasvanud. EIK leidis, et need asjaolud ei vabasta liikmesriiki nende kohustustest, mis tulenevad artiklist 3 ja on absoluutset laadi. Sellest tulenevalt tuvastas EIK ka artikkel 3 rikkumise.

Samuti otsustas EIK ühehäälselt, et on rikutud artiklit 13 koostoimes artiklitega 3 ja 8, kuna siseriikliku õiguse alusel puudusid kaebajal tõhusad õiguskaitsevahendid.

EIK leidis, et Itaalia peab kaebajale maksma mittevaralise kahju hüvitiseks 7500 eurot ning kulude katteks 4000 eurot.

Kuna kaasuses oleva teise kaebaja (Camara) asukoht pole enam teada, siis EIK lähtuvalt artiklist 37-1 leidis, et pole põhjendatud teda puudutavas osas kaebust lahendada.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)